

## De ældste Led af Familien Undal (Undahl) i Norge.

Af E. A. Thomle.

### V. Anders Jonssøns Børn.

4. *Jonas Anderssøn (Undall)*. Han blev født paa Underøen c. 1634. Sandsynligvis er han en af de Sønner af Tolderen Anders Jonssøn, som Just (Justssøn) Høg, Hovmester paa Sorø Academie, 11. Novbr. 1639 fik kgl. Befaling til at annamme paa Skolen „naar Plads ledig bliver.“<sup>1)</sup> Han har dog næppe gaaet paa Sorø Akademi. I ethvert Fald blev han Student fra Frederiksborgs Skole 6. Mai 1654 og er uden Tvivl den Jonas Anderssøn, der i 1658 stod som Sergeant i 11te Compagni af Studenternes Regiment og da deltog i Kjøbenhavns Forsvar mod Carl X. Gustav. Da han ei meldte sig til Tjeneste det følgende Aar, har han formodentlig kort efter forladt Kjøbenhavn og draget tilbage til Norge, hvor han 1660 maa være bleven Capellan og Rector ved Skolen i Christianssand efter den da afdøde Hr. Jens Hanssøn Alsløw. I en Forklaring om Christianssands Borgeres Formue og Huse 1661 opføres ogsaa bl. a.: „Anders Reeseners Gaard ved Elven med Søbod, som Hr. Jonas Anderssøn med Tjener her sammensteds bevaahner“, hvilken Gaard taxeredes for 800 Rdl.<sup>2)</sup>

Heraf fremgaar det formentlig, at Hr. Jonas Anderssøn allerede paa denne Tid har været i Presteembede, sandsynligvis som residerende Capellan og Rector scholæ i Christianssand. Da denne By i 1641 anlagdes paa Gaardene Grim og Egs Grund, der hørte til Oddernes Prestegjeld, var det en Selvfølge, at Byen ogsaa i gejstlig Henseende betragtedes som en Del af dette Prestegjeld, hvis Sogneprest Hr. Jørgen Clausson ogsaa blev Sogneprest til Byen. Indtil denne i 1645 fik sin egen Kirke søgte Byens Borgere — som Prestegjeldets øvrige

<sup>1)</sup> Sjællandske Tegnelser XXVI. f. 512.

<sup>2)</sup> Den alm. Landcommission 1661, Bil. til Relat. om Agdesiden, Pak. 2 i N. Rigsarchiv.

Indvaanere — naturligvis deres gamle Sognekirke Oddernes. Men da der i Christianssand var bleven bygget egen Kirke, der 21. Juni 1646 blev høitidelig indviet af Biskop Tausan og givet Navn af Trefoldigheds Kirke, har der ogsaa straks opstaaet Ønske om at faa en egen i Christianssand bosat Prest, der mere udelukkende kunde sørge for Byens Borgere. Efter Jørgen Claussøns Død der, var Nils Knudssøn Tannderup (i 1641) bleven Sogneprest til Oddernes, og da han døde i 1643, blev Hr. Anders Nilssøn, der tidligere havde været Capellan hos Tannderup, 30. Juli 1643 af Almuen i Oddernes kaldet til Sogneprest i hans Sted, i hvilket Valg ogsaa 3 Borgere i Christianssand, nemlig Thomas Rasmussøn, Søren Thommessøn og Jacob Mortenssøn deltog. Formodentlig har der, saalænge Byen ingen Kirke havde, ikke fra Byens Side været fremsat nogen Paastand om særskilt at ville kalde Prest. Anderledes har Sagen derimod stillet sig, da den nye Kirke i 1646 var færdig og indviet. Thi nogle Dage efter, den 28. Juni 1646, kaldte Borgerskabet i Christianssand, forsamlede i Trefoldigheds Kirke, til Byens første særskildt valgte Sogneprest „deres forrige kjære Sjælesørger“ Hr. Anders Nilssøn, hvilket Kaldsbrev dog havde Formen af en Confirmation af det af „deres Medborgere“ Thomas Rasmussøn, Søren Thommessøn og Jacob Mortenssøn allerede i 1643 sammen med de øvrige Kaldsmænd fra Oddernes Hr. Anders Nilssøn givne Kaldsbrev. Under 14. Juli næsteften meddelte ogsaa Biskop Tausan Hr. Anders Confirmation paa at være Sogneprest i Christianssand til Trefoldigheds Kirke, dog paa den Condition, at Hr. Anders i Christianssand skulde holde „en residerende Medtjener, foruden den han tilforn haver til de Sogne i Oddernes Gjeld“, da han umulig ellers kunde betjene alle de 5 Kirker, han havde. Herpaa fik han ogsaa 17. Aug. 1646 Stiftsbefalingsmanden Palle Rosenkrandses Collats. Borgerskabet var imidlertid ikke tilfreds hermed. Det vilde at Hr. Anders Nilssøn som deres Sogneprest skulde bosætte sig i Byen, hvilket de mente han pligtede baade efter Privilegierne og Recessen, uagtet — som Hr. Anders siger — der kun var et Par Bøsseskud mellem Prestegaarden og Byen — og Elven, som man kunde slynge en Sten

over, og uagtet der ingen Prestebolig var opført. De lovede i saa Fald at ville give ham en passende aarlig Løn, som de den 29. Novbr. 1649 fastsatte til 100 Dlr. aarlig. Derimod fandt de ikke under de daværende mislige Tider ogsaa at kunne give Løn til en Capellan.<sup>1)</sup> Herom gjorde de gjentagende Gange Anmodning til Hr. Anders, saavel mundtlig som skriftlig, men uden Nytte, hvorfor Magistraten 10. Juli 1650 lod Hr. Anders besikke, om han efter Borgerskabets Bestemmelse vilde være deres Sogneprest, og i saa Fald med Hustru og Børn flytte over til Byen og der holde Bo og residere, og al udenbys Tjeneste derimod afstaa, saa skulde de give ham en aarlig Løn af 120 Dlr., da Magistraten fandt 100 Dlr. at være vel lidet. Hvis han derimod ikke vilde dette, mente de, at han fik levere sit Kaldsbrev tilbage, saa de kunde kalde en anden til deres Sogneprest. Hr. Anders fandt den ham tilbudte Løn altfor liden, da de godt vidste, at de for nogle Aar siden havde overtalt ham til at bygge, efterdi Byen ikke formaaede at bygge Prestebolig, Børneoffret var ham ulovlig betaget, Accidentia, som hans Formand fulgte af Grim og Eg, havde han ikke faaet, siden han kom til Oddernes, og Arbejdsdage, som hans salig Formand havde, fornægtede de ham etc. Da han havde deres Kaldsbrev uden Betingelse, henholdt han sig til dette. Ikke desto mindre synes han dog senere at have været villig til at flytte til Byen, da han ansøgte Biskoppen og Lensmanden om Tilladelse hertil. Den sidste, der holdt Hus paa Kongsgaarden „som ligger strax ved Oddernes Kirke og Prestegaard“ fandt ikke at kunne tilstede det uden Kongens Samtykke. Da Borgerskabet saaledes ikke kunde komme nogen Vei med Hr. Anders paa fredelig Maade, stævnedes de ham først 27. Sept. 1650 for Provsten, Hr. Samuel Jørgenssøn, ved hvis Dom af 16. Oct. s. A. Sagen blev henvist til Capitlet, da han ikke ansaa sig competent til at dømme i Sager, hvor der var Tale om Embedsfortabelse. Magistraten indbragte derfor ved Stævning af 15. Januar 1651 Sagen for Capitelsretten, hvor de

---

<sup>1)</sup> Dette maa dog senere være skeet. Thi i 1682 opføres i Byens Regnskab foruden 100 Rdl. i Løn til Sognepresten ogsaa 80 Rdl. i Løn og 24 Rdl. i Husleje til „Capellanen.“

nedlagde Paastand om, at Hr. Anders skulde tilpligtes at flytte til Christianssand eller levere sit Kaldsbrev tilbage, saa meget mere, som han ikke som befalet havde holdt nogen Capellan i Byen. Til det sidste svarede imidlertid Hr. Anders, at de Dan-nemænd selv var Aarsag dertil, fordi de ikke havde villet give Capellanen nogen Løn, og i Synderlighed fordi Hr. Mats ikke vilde tjene baade for en Capellan og Skolemester tillige, hvad han ikke turde paatage sig. Ved Capitlets Dom af 13. Marts 1651 blev Hr. Anders vel frikjendt for Magistratens Tiltale, men „efterdi Hr. Anders haver fem Kirker og det er umuligt, at han med en Capellan stedse saa mange Kirker kan betjene, da skal han holde en Capellan stedse i Byen, som tager Vare paa Tjenesten, som Capellanen bør at forrette i en Kjøbstad, og han selv til Høimæsse paa Søndagene og andre høitidelige og hellige Dage saavel som om Fredagen en Sogneprestes Tjeneste forvalte. Desforuden skal han og holde hjemme i sit Hus en Medtjener, som kan tage Vare med hannem paa Landsby(gd)en, naar Behov gjøres.“ Straks Dommen var afsagt, maa Hr. Anders have antaget en Capellan til at forrette i Byen. Thi i en Ansøgning, han 26. Marts 1651 sendte Kongen om Tilladelse til at bo i Christianssand, siger han, at han havde en Capellan der. Dette maa utvivlsomt have været Hr. Jens Hanssøn Allesløv. Det siges vistnok, at den første Capellan i Christianssand, som Magistraten efter Privilegier kaldte 1645, skal have været Hr. Jens Anderssøn, men nogen Prest af dette Navn forekommer ikke i Christianssand, og man tør derfor vistnok ansee Opgaven for urigtig. Det er i alle Fald sikkert, at Hr. Jens Hanssøn i 1653 var residerende Capellan og Rector i Christianssand. Thi den 18. Juli d. A. fik han 30 Tønder Havrekorn af Kronens Tiende i Lister Len og kaldes da „Prest og Rector scholæ“ i Christianssand<sup>1)</sup> Af Listers Lens Regnskaber sees det, at disse 30 Tønder Korn oppebares endnu i 1658 af Hr. Jens Hanssøn „Capellan og Skolemester i Christianssand“ med 30 Dlr. aarlig.<sup>2)</sup> Da han 7. Marts s. A. søgte om at erholde Forbedring i sin Løn, siger han

<sup>1)</sup> Norske Rigs-Registranter, XI. S. 11.

<sup>2)</sup> Listers Lensregnskab No. 509 i N. Rigsarchiv.



udtrykkelig, at han var kaldet til at være Prædikant i Christianssand og Rector ved den latinske Skole sammesteds, men at han for begge Tjenester i aarlig Løn kun havde 30 Rdl., hvoraf han til en Collega og Hører aarlig maa aftage 24 Rdl., uanset at der i Accidentia neppe tilfalder ham aarlig 20 Rdl. I sin Anbefaling af 9. Mai s. A. udtaler Lehnsherren Ove Schade bl. a., at han som Rector scholæ til manges Glæde forsvarligen sørger for den tiltagende Ungdoms Substitution. Den 16. Novbr. 1658 bevilgedes der ham ogsaa paa Grund af hans ringe Løn Førstebygsel og Tredieaarstage af alle Kirkens Gaarder og Jorder i Agdesidens og Bratsberg Lene og „saa meget toldfri, som til 20 Rdl. Told kan opløbe“, indtil anderledes bestemtes.<sup>1)</sup> Allerede nogle Dage efter Dommen, under 26. Marts 1651, indgik Hr. Anders Nilssøn med en Ansøgning til Kongen om at maatte bo i Christianssand, men Lensmanden Jørgen Seefeldt til Visborg, fandt i sin Erklæring af 31. s. M. ikke Grund til at anbefale Andragendet, idet han synes at have opfattet det som en Plan fra Borgerskabets Side om at faa Christianssands By gjort til Hovedsogn og Oddernes til Anneks. Han foreslog derfor, at Hr. Anders fremdeles skulde vedblive at bo paa Oddernes og holde en Capellan i Byen. Imidlertid er neppe Ansøgningen bleven indsendt til Kongen. Thi en ny Ansøgning til Jørgen Seefeldt af 14. Juni s. A. førte til, at Hr. Anders den følgende Dag — 15. Juni — med Borgermester, Raad- og Borgerskabet i Christianssand indgik en Forening, ifølge hvilken han skulde flytte til Byen mod af Byens Kasse at erholde 100 Dlr. aarlig, hvilken Løn de forbandt sig til at forbedre eller forhøje, saafremt Byen efter Ansøgning hos Kongen maatte blive tillagt nogen Benaadning, hvorhos de 17. Mai 1652 afgav et Revers, ifølge hvilket denne Forening ikke i nogen Henseende „den Rettighed som velfornemme vores itzige Lensherre eller hans Efterkommere paa høistbetø hans kgl. Maj. og Kronens Vegne til forne Oddernes Kirke som et gammelt Hovedsogn for sig selv, med deres underliggende Anneksers kan comportere, ei heller de dertil ge-

---

<sup>1)</sup> Norske Rigs-Registranter, XII. S. 221 f.

hørige Sognemænd deres jus vocandi, naar bet<sup>e</sup> Hr. Anders ved Døden skulle afgaa, skal præjudicere.“ Overenskomsten fik kgl. Confirmation 7. Novbr. 1652, og Hr. Anders er vel derefter tilflyttet Christianssand By, hvor han i alle Fald var bosat 1661, da han daterer sin Forklaring om Kaldets Indtægter herfra. Han oplyser her, „at Christianssand er en liden Kjøbstad; thi den største Part af Borgerskabet boer endnu paa Havnene; den er funderet midt i Oddernes Sogn og Oddernes Sogn over dens Foundation er forringet paa sexten Huder, hvoraf Oddernes Prest havde sin Tiende og anden Rettighed og derfor med den høie Øvrigheds Bevilling af en Prest betjenes, for hvilken hans aarlige Tjeneste samt istedetfor Prestepenge til visse Lønning for anden Rettighed hannem aarlig af Borgerskabet et hundrede Dlr. er tillagt.“<sup>1)</sup>

Da Hr. Jens Hansen Alsløv døde i 1660, maa Hr. Jonas Undall i hans Sted være bleven residerende Capellan og Rector i Christianssand. Jens Hanssøn levede endnu 3. Mai 1660, da han egenhændig kvitterer for den ham bevilgede Førstebyggsel,<sup>2)</sup> men var død før 11. Decbr. s. A., da Enken Margrethe Frederiksdatter paa sin salig Mands Vegne kvitterer for Femtepengene af Kirkens uvisse Indtægter i Agdesiden 1658—60<sup>2)</sup>. Rigtignok anføres det endnu 1661, at Hr. Jens Hanssøn Alsløv af Byen oppebærer 50 Rdl. i Løn og 20 Rdl. i Husleie,<sup>1)</sup> men Anførselen maa vistnok være taget af et ældre Byregnskab og for kun at dokumentere Udgiften i Almindelighed. Det kan neppe være nogen Tvivl om, at Hr. Jonas Undall i 1660 er bleven Hr. Jens Hanssøns Eftermand som Capellan og Rector i Christianssand. I denne Stilling virkede han til 1665, da han fulgte Hr. Anders Nilssøn som Sogneprest til Christianssand, Oddernes og tilliggende Annekser. I Aarenes Løb var der nemlig foregaaet den Forandring, at Oddernes fra at være Hovedsognet, 30. Juli 1662 var bleven et Anneks til Christianssand, hvorfor ogsaa Almuen af Vennesland, Øvrebø og Hegland i 1665 søgte om at maatte

<sup>1)</sup> Den almindelige Landcommission 1661, Bilag til Relat. om Agdesiden Pakke 2 i N. Rigsarchiv.

<sup>2)</sup> Agdesidens Lensregnskab No. 512 i N. Rigsarchiv.

blive et Anneks til Byen. Ved aabent Brev af 28. Juni s. A. blev det imidlertid bestemt, at de nævnte Sogne „fremdeles at forblive under Oddernes Anneks under Christianssand!“ At Jonas Undall allerede før 27. Juli 1665 var Sogneprest i Christianssand fremgaar af, at han, da han under denne Datum undertegner nogle Opgaver, der skulde indsendes til Titus Bülche, udtrykkelig undertegner: „Jonas Andersen Undall P(astor) L(oci).“ Allerede før 10. Mai s. A. maa han være ansat som Sogneprest efter Hr. Anders Nilssøn, da hans Eftermand som residerende Capellan i Christianssand Hr. Søren Isachssøn Friis blev udnævnt til sit Embede denne Datum.<sup>1)</sup> At Hr. Søren Friis nemlig var Jonas Undalls Eftermand oplyses under en Sag, som Friises Enke Karen havde med hans Eftermand Hr. Ole Hanssøn Bagger. Ved Overhofrettens Dom af 23. April 1694 blev Bagger nemlig dømt til at give Karen 80 Dlr. aarlig, som hendes afd. Mand havde betalt „sin Formand Hr. Jonas Anderssøn efter derom oprettede Contract af 14. Juli 1666 og det paa de Conditioner og Terminis, som de afg. Hr. Søfren er betalt“ idet Akterne udviste, at Capellanen i Christianssand „i langsommelig Tid“ havde betalt deres Formand eller deres Enker „noget til Underholdning eller Restitution, for hvis de forhen haver udgivet.“<sup>2)</sup> Før 1665 kan Jonas Anderssøn heller ikke være bleven Sogneprest. Thi en Liste, der maa være afgivet 1664, er undertegnet af Anders Nilssøn som Sogneprest her.<sup>3)</sup> Naar det siges, at Jonas Undal ved Siden af sit Embede som Sogneprest til Christianssand tillige var Rector ved den latinske Skole sammesteds, er dette visseligen meget tvivlsomt. Om Hr. Søren Isachssøn tillige blev Undalls Eftermand i Rectoratet, er maaske usikkert.<sup>4)</sup> Det kan i alle Fald ikke sees af den ham som residerende Capellan i Christianssand meddelte kgl. Bestalling, der intet indeholder herom. Maa-

<sup>1)</sup> Norske aabne Breve 1665 i N. Rigsarchiv. Søren Isachssøn fik Confr. paa sin Bestalling 16. Novbr. 1670.

<sup>2)</sup> Overhofrettens Afsigts og Voteringsprotokol 1694 i N. Rigsarchiv.

<sup>3)</sup> Folketællingsliste i N. Rigsarchiv 1664—66.

<sup>4)</sup> I 1664 var Hans Simonssøn „Skolemester“ i Christianssand; men dette var formentlig alene den danske Skolemester. (Lagthingsdom af Juni 1682 i Arendals Museum).

ske allerede Jens Rasch da kan være bleven Rector. Han var det i alle Fald 1670, da han blev Borgermester, og det er vel rimelig, at han i alle Fald har været i Stillingen flere Aar. Da Rasch i 1670 blev Borgermester, stod Rectoratet ledig til 1673, da Morten Anderssøn blev Rector og senere var Scheen Rector til Undalls Død. Det er derfor ikke sandsynlig, at Undall kan have været Rector længere end til 1665. Da han 10. Juni 1669 fraværende creeredes til Magister philosophiæ ved Kjøbenhavns Universitet, kaldes han ogsaa blot Sogneprest til Christianssand, skjøndt det vel er sandsynlig, at Grunden til at han erholdt Magistergraden har været den af ham tidligere indehavte Skoletjeneste. Under 30. August 1670 søgte han Kongen om Confirmation paa den ham (af Magistraten) meddelte Bestalling som Sogneprest til Christianssand, Oddernes og tilliggende flere Annekser samt som Prest paa Fæstningen Frederiksholm, og den 11. Decbr. 1671 fik han ogsaa denne. I 1672 førte Undall Klage over, at hans Anneksgaard Oddernes, som han og Formænd fra Byens Stiftelse af pro officio havde nydt, efter at han den af ny havde opbyggt og med Ager og Eng forbedret, for nogen Tid siden var ham frakommen, da den 17. November 1665 af Kongen var skjænket Magistraten i Christianssand til Avlsgaard og Græsgang, dog med Forpligtelse for Byen til at skaffe Presten tilbørlig fri Bolig. Ved kgl. Befaling af 6. Novbr. 1672 fik Stiftamtmanden Ove Juel Befaling til at undersøge og erklære sig i Sagen. Forholdet synes senere at være bleven ordnet paa den Maade, at Prestegaarden overlodes Sognepresten til Brug mod en Afgift til Byen. I 1677 eller i Begyndelsen af 1678 blev Undall efter Hr. Nils Olufssøn, Sogneprest til Søgne, Provst i Mandals Provsti. I alle Fald var han det allerede 12. April 1678. Da det nogle Aar senere under 6. Mai 1682 bestemtes, at Stavanger Stift herefter skulde kaldes Christianssand Stift samt at Capitlet og den geistlige Jurisdiction tilligemed Skolen til Christianssand Kjøbstad „skulde transfereres og Kirken der sammesteds herefter være Christianssands Stifts Cathedral eller Domkirke“<sup>1)</sup>, blev han tillige Stiftsprovst. I hans Tid paabe-

<sup>1)</sup> Norske Missiver 1682 i N. Rigsarchiv.

gyndtes ogsaa 1685 Bygningen af den nye (Dom)Kirke i Christianssand, men den blev først færdig flere Aar efter hans Død. Til Hjælp ved Opførelsen blev der under 12. Septbr. 1685 bestemt, at Christianssand Kirke skulde tillægges det Cathedromaticum, som Stavanger Kirke hidtil havde nydt, da Kirken, som staar under Bygning „ei med havendes Capital kan naa sin Fuldkommenhed.“

Mag. Jonas Undall boede hele sin Tid i Christianssand, hvor han eiede Hus. Han eiede ogsaa en Tomt eller indhegnet Løkke paa Byens frie Grund under Fjeldet mod Grøm strax indenfor Michel Hanssøns opbygte Hus, som han 12. Mai 1684 (thgl. 31. Mai 1693) solgte til Mag. Anders Pederssøn Scheen, der imidlertid 8. August 1690 (thgl. 31. Mai 1693) overdrog samme til Kongen for et Beløb af 140 Rdl., som han var bleven skyldig for Vice-Tolderen Anders Jenssen Kierulf (Christianssand Stiftsamtskrivers Regnskab 1684—90). Oddernes Prestegaard brugte han mod Afgift til Magistraten som Avlsgaard. Her holdt han i 1683 1 Dreng, 1 Pige, 6 Kjør, 5 Nød, 12 Smaafæ og 2 Svin. Den 29. Oct. 1673 erhvervede han ved Mageskifte af Tarald Baardssøn Birkeland 5 Gjedeskind (efter den nye Matrikel omsat til  $1\frac{1}{2}$  Hud) i Robstad i Oddernes og købte 25. Febr. 1675 af Bjørn Sandeid  $\frac{1}{2}$  Hud, samt 16. Oct. 1680 af Anders Grebesland yderligere 2 Huder i samme Gaard. I 1676 staar han som Eier af 2 Huder i Robstad,  $\frac{1}{2}$  Hud i Espeland i Oddernes, 1 Hud i Tvede i Hegland, i 1683 desuden af 1 Hud i Lønnin-gen og  $\frac{1}{2}$  Hud i Bjørndal. Han drev ogsaa Sagbrug og Trælasthandel i Lighed med flere af sine Standsbrødre. 24. Novbr. 1688 fik han derfor ogsaa kgl. Confirmation paa Midtsaugen udi Kværnestensbækken, „som er den ene af mine to udi nævnte Bæk bestaaende Sauger“, hvilken Confirmation søgtes i Anledning af Reductionen af Landets Sagbrug 1688. Dette Sagbrug tilligemed hans Tømmerbrug i Skjerve i Mandals Len solgte hans Bo ved Auctionsskjøde af 23. Aug. 1697 til Præsident Claus Berthelssøn i Christianssand.

Mag. Jonas Anderssøn Undall døde i Christianssand 14. Aug.

1691<sup>1)</sup>, og Skiftet efter ham blev sluttet 16. Juli s. A.<sup>2)</sup> Han synes at have været en sagtnodig og velvillig Mand, men neppe nogen synderlig kraftig Personlighed. Undall blev gift c. 1661 i Christianssand med Anna Matsdatter, der overlevede Manden i mange Aar. I Skattemandtallet for Christianssand 1699 opføres Anna sl. Mag. Jonas Undalls Enke „af ringe Vilkaar og fattig.“ Ogsaa i det følgende Aar nævnes hun.<sup>3)</sup> Hun har vistnok været en Datter af Foged i Robyggelaget Mats Christenssøn, der senere blev Raadmand og 6. Mai 1661 Borgermester i Christianssand, fra hvilket Embede han blev afskediget 1665. Han døde i Christianssand før 1681, da Skifte efter ham holdtes her 22. Juli d. A. — Mats Christenssøns Kone og Anna Matsdatters Moder Anna, hvis Fars-Navn ei kjendes, var 1ste Gang gift med Hans Thommessøn, Tolder og Kromand i Flekkerø<sup>4)</sup>, hvorfor ogsaa Anna Matsdatters „Broder“ var Borger og Raadmand i Christianssand, Michel Hanssøn, og dennes „Broder“ igjen den Peder Hanssøn,<sup>5)</sup> der 1673 havde anrettet en ny Bom i Topdalselven istedetfor den gamle og brøstfældige, som „hans Stiffader, fordum Borgermester i Christianssand sl. Mats Christenssøn,“ havde bygget der.<sup>6)</sup> I sit Egteskab havde Mag. Jonas Undall 6 Børn, af hvilke dog kun 4 levede i 1696. I Kopskatmandtallet for 1683 opgives 6 Børn, 4 Tjenestefolk, 2 Vognheste og 1 Ko; i 1685 2 Døtre over 14 Aar, 2 Piger og 1 Dreng; i 1688 3 Børn (over 14 Aar), 1 Dreng, 2 Piger, 2 Heste og 1 Ko. —

Undalls Børn vare følgende:

---

<sup>1)</sup> Christianssands Capitelsbog f. 1695, Christianssands Bispearchiv. 2. i N. Rigsarchiv.

<sup>2)</sup> Ibid.

<sup>3)</sup> Kopskatmantal 1700 i Christianssands Byregnskaber i N. Rigsarchiv.

<sup>4)</sup> Norske Rigs-Registranter. VIII. S. 442 og IX. S. 339.

<sup>5)</sup> Rentekammerets soudenff. Contors Copiebog f. 1699 f. 234 i N. Rigsarchiv.

<sup>6)</sup> Cancelli-Indlæg 1674 <sup>10</sup>/<sub>3</sub> i N. Rigsarchiv. — Anna Matsdatter havde sandsynligvis ogsaa adskillige andre Sødskende. Saaledes var vistnok baade Raadmand Christen Matssøn i Christianssand og Byskriveren Ebbe Fredrik Peterssøns Hustru Sødskende af Anna. Ligeledes var Mag. Anders Pederssøn Scheens Hustru, som foran nævnt, hendes Søster.

- 1) Andreas Jonassøn Undall (Andreas Jonæ Undallinus), født i Christianssand c. 1662, † ugift før 1696. Han blev Student fra Christianssand Skole 15. Juli 1682.
- 2) Datter (Ingeborg?) Jonasdatter Undall, født i Christianssand c. 1663, † der før 1696 ugift.
- 3) Mats Jonassøn Undall, født i Christianssand c. 1664, † der 1718 (nedsat i Commerceraad Undalls Begravelse 3. Marts s. A.) Han var Handelsmand i Christianssand, men neppe af de større. Han arvede i 1700 efter Svigermoderen, hvis Skifte holdtes 24. Marts s. A., en Del Jordegods i Robygge-  
laget, som han alt 4. Febr. 1705 overdrog til Svogeren Ole Christenssøn Wiborg.<sup>1)</sup> Han var gift (før 1700) med Malene Christensdatter Wiborg, Datter af Raadmand i Christianssand, Christen Olssøn Wiborg og Maren . . . . (begr. i Christianssand Domk. 3 Decbr. 1698) samt Søster af for-  
annævnte Ole Christenssøn Wiborg og Johannes Christenssøn Wiborg. Konens Søster var gift med Fedder Jenssøn Riber. (Retsprotokol No. 4320 f. 40). Af Egteskabet kjen-  
des kun 2 Børn, nemlig: a) Et Barn, † i Christianssand 16. Decbr. 1719 (begr. 18. s. M.) og b) Anne Marie Matsdatter Undall, gift i Christianssand 9. Aug. 1735 med Jørgen Arentsen Uchermann:
- 4) Anna Jonasdatter Undall, født i Christianssand c. 1667, † der c. 1698. Gift i Christianssand 1692 (fik 18. Novbr. s. A. kgl. Bevilling til at vies uden Trolovelse og Lysning)<sup>2)</sup> med Anders Anderssøn Dedekam, født i Christianssand c. 1669, † paa Fet Prestegaard paa Romerike 1737 (begr. paa Hofs Kirkegaard 10. Juni s. A.) 68 A. gl., Søn af Raadmand i Christianssand Anders Tønnesøn og Karen Hansdatter Spinche.<sup>3)</sup> Efter sin 1ste Hustrus Død blev Anders Dedekam gift c. 1700 med Birgitte Hansdatter Tysch, født i Arendal 1682, † hos Svigersønnen Mag. Peder Hiort paa Fets Prestegaard

---

<sup>1)</sup> Retsprotokol 4320 f. 116 f i N. Rigsarchiv.

<sup>2)</sup> Statholderskabet, Indkomne Sager 1698 i N. Rigsarchiv.

<sup>3)</sup> Hun var Datter af Raadmand i Christianssand Hans Spinche og Kirstine Mortensdatter.

1742 (begr. 30. April s. A.), Datter af Skibsfører Hans Sørenssøn Tysch, og Karen Ellefsdatter Hafsøen. I et Mandtal fra Christianssand 1712 heder det: „Anders Anderssøn, Borger og Skipper, nærer sig af liden Krambodhandel og Skibrederi, anseet af Middel 2532 Rdl., Avance af Næringen 100 Rdl., Børnepenget 978 Rdl.“ — Han havde Børn i begge Egteskab og blev Stamfader for den store Dedekams Slægt i Arendal, over hvilken der findes trykt en Stamtavle af Chr. Ihlen (Familierne „Ellefsen og Dedekam“, Chr.<sup>a</sup> 1898), hvortil denvises.

- 5) Abigael Jonasdatter Undall, født i Christianssand c. 1669, † . . . . . Hun blev da Manden kom i Ulykke og kort derefter døde, saa nedbrudt, „at ikke har vist til sig selv udi langsommelig Tid, hvorover hendes Fader deraf strax maatte tage hende hjem til sig.“<sup>1)</sup> Her var hun endnu i 1691. Hun gik fra Arv og Gjæld. Abigael Undal blev c. 1682<sup>2)</sup> i Christianssand gift med Hans Pederssøn Bøgvad, der døde paa Fogedgaarden østre Berge i Mandals Prestegjeld i Mai 1687. Han var 1675 Fuldmægtig hos Stiftamtsskriver Johan Witte i Christianssand<sup>3)</sup> og siger selv 14. Aug. 1683, at han i 10 samfulde Aar havde tjent denne, først for 30 Rdl. aarlig, og de 4 sidste Aar for 40 Rdl. Witte blev i 1683 arresteret for Kasseangel, som han for en stor Del beskyldte Bøgvad for at være Skyld i, og blev hensat i Kjøbenhavns Citadel. Bøgvad blev 1683 Foged i Mandals Fogderi efter Jacob Povelssøn Riis, der afstod ham Embedet.<sup>4)</sup> Som Cautionister for hans Oppebørseler som Foged havde Svigerfaderen Mag. Jonas Undall og Raadmand Hans Hanssøn Spinche stillet sig. Det gik imidlertid galt med Bøgvad, idet han efter faa Aars Forløb kom i stor Kasse-

<sup>1)</sup> Christianssands Stiftamtstuerregnskaber 1687—90, Antegnelserne.

<sup>2)</sup> I et Brev af 29. Juni 1683 siger Jacob Povelssøn Riis: „Ellers ingen Forandring uden Hans Pederssøn, som jeg afstod Fogderiet for, er gift med Mester Jonases Abigael.“ (Christianssands Stiftamtstuerregnskab 1687—90).

<sup>3)</sup> Norske Missiver 14. Aug. 1683 og Christianssands Stiftamtstuerregnskaber 1684—90.

<sup>4)</sup> Christianssands Stiftamtstuerregnskab 1679—83 i N. Rigsarchiv.



mangel, som Cautionisterne tildels maatte betale. Da hans Bo, hvori der strax efter Mandens Død 28. Mai 1687 holdtes Registrering, ved Skifteslutningen i Christianssand 21. April 1691 viste sig ganske utilstrækkelig til at dække Gjælden,<sup>1)</sup> holdt man sig til Cautionisterne. Under 10. Juni 1687 søgte disse imidlertid om at slippe for en Del yderligere Restancer, idet de anførte, at Bøgvad for kort Tid siden ved Døden var afgaaet „efter at han ved adskillige paalagde Militær Executioner ganske var bleven udexeqveret og ruineret og desaarsag ganske ingen Midler efterladt, saa at hans ganske Bo efter Registreringens videre Forklaring ikke tilfulde bedrager 100 Rdl.“ — De erfarede nu, at han fremdeles skulde skyldes til Kongens Kasse 170 Rdl., som han havde oppebaaret af Lagmanden i Stavanger, 176 Rdl., som han havde beregnet sig for meget i Løn og 28 Rdl., som Sorenskriveren havde oppebaaret. Da de allerede tidligere havde maattet betale 800 Rdl., vilde de blive aldeles ruinerede, om de ogsaa skulde betale Resten. De søgte derfor om at slippe herfor, og ved kgl. Resol. af 13. Aug. 1687 slap de mod at svare til Halvdelen af de ovennævnte 176 Rdl. I Rentekammerets Erklæring 6. Aug. s. A. over Ansøgningen heder det, at „Aarsagen til denne afgangne Fogeds slette Tilstand har været hans onde Husholdning, idet han og hans Hustru har levet langt over deres Stand; hvilket og gav disse hans Cautionsmænd Aarsag den for hannem stillede Caution at opsiges.“<sup>2)</sup> Han boede paa østre Berge i Mandals Prestegjeld, hvor han i 1683 holdt 2 Piger, 3 Tjenere, 3 Heste, 16 Kjør, 3 Kalve, 40 Smaakreature og 3 Svin. Han efterlod sig 2 Børn: a) Margrethe, født c. 1684 og b) Anna, født c. 1686.

- 6) Ulrik Fredrik Jonassøn Undall, født i Christianssand c. 1671, † der 1724 (nød 18. Januar s. A.“ fri Begravelse i Kirken samt Klokkerne og andet efter Kirkens Patroners Ordre.“) Han var Borger og Handelsmand i Christianssand og maa

<sup>1)</sup> Christianssands Stiftamtsturegnskaber 1687—90, Bil. til Antegnelserne.

<sup>2)</sup> Mandals Fogedregnskab 1681 i N. Rigsarchiv.

ikke forveksles med sit Sødskendebarn af samme Navn, der var Postmester i Christianssand. „Handelsmand og Borger i Christianssand Ulrik Fredrik Jonassøn Undall“ skjødede 16 Sept. 1718 med sin Hustru Anna Catharina Jensdatter Godtzen 13 Engelsker i Gaarden Schaaland i Aa Sogn til Torger Pederssøn og 13 Engelsker i samme Gaard, som „hans kjære Stifdatter“ Anna Kirstine Pedersdatter Høllen arvelig var tilfalden efter sin salig Bedstemoder Kirsten Hansdatter Agnefæst og som var transporteret til hans (c: Undals) „kjære Værfader sl. Laurits Jacobssøn Agnefæst“ til Bjørn Tallakssøn Schaaland. Skjødet blev thinglæst paa Bergs Thing i Lister 14. Oct. s. A. — I et Mandtal 1712 heder det om Ulrik Fredrik Undall: „nærer sig af ringe Handel med salted og fede Varer; ansees af Middel til 243 Rdl. og Næring 50 Rdl. Børnepenget 700 Rdl.“<sup>1)</sup> Forøvrigt vides der intet om han. Han var 2 Gange gift. 1) c. 1710 med Abel Larsdatter Smith, † i Christianssand c. 1714, Datter af Kjøbmand, Skipper og Borger til Christianssand Laurits Jacobssøn Smith og Kirsten Hansdatter Agnefæst. Hun var, da hun egtede Undall, Enke efter Peder Larssøn Høllen, der vel var en Søn af Lars Christenssøn Høllen, som allerede 16. Oct. 1614 nævnes i Flekkerø. Af det ældste Kirkeregnskab sees det, at Abel Larsdatter gav 6 Rdl. til nye Stolestaders Opbyggelse i Christianssands Kirke. Peder Larssøn Høllen var allerede 1689 Borger til Christianssand<sup>2)</sup> og havde et Barn, der 14. Sept. 1699 blev begravet i Christianssand. Om han havde flere Børn vides ikke. Men kun en eneste Datter, den fornævnte Anna Cathrine Pedersdatter Høllen, overlevede Forældre. I 1712 angav Ulrik Fredrik Undall „sin Stifdatter Anna Kirstine Pedersdatters Arv 700 Rdl.“ Allerede 1711 angav han 1 Datter, 1 Tjenestepige, 2 Ildsteder og Børnepenget. Hun blev nogle Aar senere gift med Stener Erikssøn Birkeland, hvilket sees deraf, at Ulrik Fredrik Undall 31. Januar 1719 paa Christianssands Raadstue

<sup>1)</sup> Krigsstyrsmantal 1712 i Christianssands Byregnskaber i N. Rigsarchiv.

<sup>2)</sup> Retsprotokol No. 5251 f. 23.

lod thinglæse „et Pantebrev for Børnepenge til sin Stifdatter“ af 17. Januar s. A. og 12. Aug. s. A. fik Kvittering og Afkald af Stener Erikssøn Birkeland for hans Hustrus Arv 849 Rdl. 17 $\frac{1}{2}$ .<sup>1)</sup> Dette var netop det Arvebeløb, som tilfaldt Anne Cathrine paa Skifte efter Mormoderen, Kirsten Hansdatter 30. Juli 1715.<sup>2)</sup> 2) i Stavanger 21. Febr. 1716 med Anna Cathrine Godtzen, født uden Tvivl i Stavanger c. 1679, † i Stavanger 1722 (begr. 14. Decbr. s. A.), Datter af Provst og Sogneprest i Stavanger Jens Sørenssøn Godtzen og 2den Hustru Anna Jensdatter Hiermann. Hun var da Enke, gift 1) i Stavanger 8. Mai 1708<sup>3)</sup> med forrige Ekvipageskriver i Søetaten, senere i over 20 Aar Stiftsskriver og Postmester i Stavanger Laurids Lauritssøn Friis, født 8. Febr. 1652, † i Stavanger 1709 (13. Decbr. s. A. nedsat udi s. Peder Sørenssøns forrige Stiftsskriver og Tolder hans Graf, 61 A. 1 D.? gl.) Friis havde tidligere været gift (8. Mai 1686?) med Mette Iversdatter Lem,<sup>4)</sup> født 7. Febr. 1652, † i Stavanger 1707 (begr. 11. Novbr. s. A.) henved 56 Aar gl., en Datter af Iver Nilssøn Lem og Anna Hansdatter (der var Datter af Raadmand i Stavanger, Hans Pederssøn (Gammel) og 2den Hustru Maren Clausdatter, gift 2) med Tormod Torfæus). Med Anne Cathrine Godtzen, der ifølge reciproct Testamente af 4. Mai 1709, kgl. conf. 1. Juni s. A. var sin 1ste Mands Universalarving, havde Ulrik Fredrik Undall 2 Børn, en Datter og en Søn, der blev Stamfader for den Gren af Familien i Norge, der har forplantet Navnet lige til vor Tid. Børnene vare: 1) Abel Cathrine

<sup>1)</sup> Retsprotokol No. 2161 f. 1, 28 og 67.

<sup>2)</sup> Retsprotokol No. 2558 f. 77.

<sup>3)</sup> Familien Kielland (Chr.a 1897) S. 531 har 8. Mai 1686; dette maa i Tilfælde have været Datum for Lars Friis's 1ste Egteskab med Mette Iversdatter Lem, der først døde 1706.

<sup>4)</sup> Hun var 1ste Gang gift med Sogneprest til Ly Laurits Berntssøn og 2den Gang med Eftermanden Hr. Gjøde Gjødessøn Glambech, † c. 1684. Iver Nilssøn Lems Fader Nils Pederssøn Lem, fik 24. Decbr. 1629 af Claus Brockenhuus og Frue Emmerentse Pedersdatter Skjøde paa Gaarden Halsaa i Mandals Prestegjeld, hvilken Eiendom Gjøde Gjødessøn og Hustru St. Povelsgaard 1681 pantsatte til Provst Peder Erikssøn Leganger.

Undall, født i Christianssand i 1717, † ugift i Stavanger 1732 (begr. 1 Decbr. s. A.) 2) Jens Fredrik Undahl (Undal), født i Christianssand 1719, † paa Valen i Søndhordland 1768. Han kom 3 Aar gammel til Moderens Søster Anna Jensdatter Godtzen, der var gift med Major Lorentz Müller til Sandvigen ved Bergen, og var den, der først begyndte at skrive Navnet Undahl med h. Han blev i 1745 gift med Maren Kirstine Larsdatter, en Datter af Lars Jacobssøn paa Valen og Kirsten Valentinsdatter, med hvem han fik Gaarden Valen.<sup>1)</sup> De havde 5 Børn.

5. *David Anderssøn (Undal)* født paa Underøen c. 1635, † der c. 1718.

Han købte med Skjøde af 17. Novbr. 1662 af sin Broder Anders Anderssøn Undal i Christianssand den Andel i Underøen og Bue Skov, der var udlagt ham i Arv efter Faderen. Han har saaledes vistnok allerede fra Faderens Død beboet og brugt Underøen, dels som Eier og dels som Bruger for Stedfaderen og sine Sødskende. I 1666 heder det, at Underøen „bruges af Jesper Hansen og David Anderssøn,“ saaledes at de maaske begge har brugt Eiendommen sammen til Moderens Død i 1679, da han under 28. Novbr. fik Arveudlæg i Jesper Hansens Bo. I 1666 havde han ogsaa en Proces med Nabogaardene om Grændseskjælllet mellem Underøen og Røberg, og her optræder David Anderssøn paa sine egne og sine Medarvingers Vegne, idet han havde Fuldmagt fra disse, dateret Christianssand 21. Febr. s. A. „meldende, at han ene var tilstede for dem alle at søge Sag og Proces“ mod Wrej og Trond Røberg, Peder Spilling og Torkild Skougsfjord. Retten sattes 6. Marts 1666 paa et Sted kaldet Danmark, hvor David Anderssøn fremlagde en Stævning, dat. Kongsgaarden Huseby 16. Decbr. 1665. De Indstævnte mødte og paastode først, at Stævningen ikke var lovlig, hvilket imidlertid befandtes urigtig, dernæst at samtlige Medeiere ikke vare givne Varsel, idet de foruden sig selv opgave over 50 andre Personer, der skulde være Medeiere i Røberg og Røbergs

---

<sup>1)</sup> Jfr. dette Tidsskrift, II. S. 213, Noten.

Fiskeri. Herimod blev det imidlertid bevist af David Andersson ved to Vidner, at Vrej Røberg selv havde opgivet ham, at der ikke vare flere Lodeiere end de indstævnte. Da Retten imidlertid fandt, at Torkild Skougsfjord paa sine Børns Vegne, en af de største Lodeiere i Røberg, ikke havde faaet lovlig Varsel, blev Sagen opsat til saa skeede. I Henhold hertil blev den atter foretaget 6. Juli s. A., da David Andersson „paa sin Stifader welfornemme Mand Jesper Hanssons weigne“ atter fremlagde ny Stævning. Modparten fremlagde nu et gammelt Pergamentsbrev af 1487, der viste Grændsepunkterne for Gaardene Egeland, Homme og Kvafjord i Danmark, men da David forlangte, at de skulde aflægge Ed og opgaa Markeskjælet, vægrede de sig herfor, før David Andersson havde ført Vidner eller fremlagt Documenter om sin Eiendom og dens Grændser. De Indstævnte fremviste derhos en Lagmandsdom, afsagt 1453 af Laurits Pedersson, hvis Indhold var, at Røberg Eiendeler strakte sig til Aamundingen, og at Aamundingen har ligget under Røberg. Dernæst begav Retten sig fra Danmark efter Kompassets Anvisning i Syd og Øst til et Sted som kaldtes Øyrevomb, hvor der blev bevist ved et 5 Mænds Vidnebrev, dat. 1430, at den Øyre, som ligger i Aamunden og heder Vomb, fra Arilds Tid har ligget til Røberg, og at ingen kunde mindes at Midtdybet løb østen for be<sup>te</sup> Øyre. Dernæst begav Retten sig vester ud over Fjorden gennem Naversund til en Holme, som kaldtes Furreholmen, hvor de Indstævnte fremviste et Markebrev af 1550, at Skifte mellem Lonne og Røberg i Søen gik mellem den vesterste Ende af Furreholmen. David Andersson mente, at han og hans Medeiere tilhørte alt det Land- og Fiskeri, som laa paa den søndre Side og uden Strækningen fra Øyrevommen og Furreholmen. Herimod protesterede de Indstævnte og fremlagde et gammelt Odelsskiftebrev af 20. Decbr. 1597, ifølge hvilket alt Fiskeriet skulde ligge under Røberg og Røbergs Eiere; dernæst fremlagde de et gammelt Brev af 1546, ifølge hvilket Torgier Thorstensson gaf Underøen til Bispestolen sig til Sjælehjelp, som er 5½ Mandsleye, paa det samme Bisp skulde holde Begiengelse en Gang om Aaret for hans Sjæl og alle christne Sjæle.

Og endelig fremlagde de et Vidne af 14. Marts 1666 af Valle Prestegjelds Almue, ifølge hvilket ingen af Almuen nogensinde havde hørt, at Underøen havde noget — enten i Land eller Laxefiskeri — over Naffuer Sund. Ved Dom s. D. blev der da dømt: at eftersom David Anderssøn paa Jesper Hanssøns og Medeieres Vegne havde stævnet alle Røbergs Eiere til at gaa Markegang fra Danmark i Undals Elven og vester over Snig op ad Heien og ned til Furreholmen, og det af de Indstævnte ved Domme og Vidner var bevist, at samme Gang og Strækning er liggende paa Røbergs Eiendom, der strækker sig fra Eckerøen sønder ud langs Elvemunden paa den østre Side, og derfra vesterud til vestre Ende af Furreholmen, og det derhos ved et Odelsskifte var bevist, at Røberg eiede alt Fiskeriet under Gaarden, saa bør Underømanden ikke heller mere nyde end bare Underøen efter det kgl. Skjøde og Underøen have sin Endestav i Øyrevomb til Midtdybet mellem Røberg og Egelland paa den søndre Kant og paa den vestre Kant skal Skifte gaa i den vestre Ende. — David Anderssøn maa en Tid have eiet den største Del af Underøen. Det heder nemlig, at han ved Konens Død havde 15 Engelsker i Underøen, som han havde kjøbt af Broderen Laurits Anderssøns Arvinger ved Skjøde af 5. Januar, thgl. 28. April 1707 for 200 Rdl., hvorhos han tidligere havde solgt 15 Engelsker, saaledes at han oprindelig maa have eiet 30 Engelsker eller  $1\frac{1}{2}$  Huder i Underøen. Resten maa have været paa andre Hænder. I 1671 fik saaledes Willum Brecklef (paa Røberg) Bevilling paa en Sag paa Underøen, og han maa vel saaledes have eiet nogen Del af Gaarden. Sagbruget blev 5. Juli 1683 solgt til Fogden Anders Nilssøn Toldorph.<sup>1)</sup> Derimod eiede David Anderssøn 19 Engelsker i Gaarden Lone, hvortil der hørte en privilligeret Sag, oprettet 18. Juli 1638, med en aarlig Skur af 500 Bord. Naar David Anderssøn døde, vides ei med Sikkerhed. Han levede i 1711, da han 19. Febr. s. A. opgav sit Bo til Deling mellem Børnene, og var død i 1720. Formodentlig er han død omkring 1718, henved 78 A. gl.

---

<sup>1)</sup> Cancelliet, Skov- og Sagbrugsvæsenet, Pakke 1. i N. Rigsarchiv.

Han var gift 2 Gange: 1) c 1670 med Gunhild Øvesdatter, der døde uden at efterlade Børn i dette Egteskab. Hun var, da hun egtede David Andersson, Enke efter Oluf Jenssøn, med hvem hun antagelig blev gift i Undal 1658. 2) ca. 1684 i Undal med Torborg Oukildsdatter, der maaske var fra Gaarden Lone. Hun døde i 1710 paa Underøen. Med hende havde David Andersson 2 Børn: 1 Søn og 1 Datter.

1) Anders Davidssøn (Undal), født paa Underøen, c. 1685, † der 1748 (begr. 1. Mai s. A.) 63 A. 8 M. 7 D. gl. Han eiede  $1\frac{1}{2}$  Huds Jordegods i Underøen. Heraf arvede han sammen med Søsteren Gunhild 15 Engelsker efter Faderen og Resten fik han med Mageskifte med Svogeren. Da Moderen i 1710 var afgaaet ved Døden, indgik nemlig Faderen David Andersson under 19. Febr. 1711 en Contract med sine Børn, hvorved han til Sønnen og Svigersønnen opgav alt sit Gods mod nødtørftig og forsvarlig Underholdning til sin Dødsdag. Jordegodset, der bestod i 15 Engelsker i Underøen og 19 Engelsker i Lone skulde deles saaledes mellem Sønnen og Svigersønnen, at Anders Davidssøn skulde have 15 Engelsker i Underøen og 9 Engelsker i Lone, medens Svogeren Nicolai Jacobssøn skulde have 9 Engelsker i Lone og 60 Rdl. i Mellemlag. 1 Engelsk i Lone blev aftaget til at betale Boets Gjæld med. Løsøret deltes mellem Parterne; dog skulde Sønnen beholde den store malede Stue, 2 Jernkakkelovne, 2 større „Boer“, et hollandsk Skab og Senge-stæderne, undtagen paa det store Loft. — Saalænge David Andersson levede, var Forholdet mellem Sønnen Anders Davidssøn og Svogeren meget godt. Men da den gamle var død, opstod der snart Uenighed mellem Parterne. De indgik nemlig da et Mageskifte eller som det kaldes en Skiftecontract, ifølge hvilken Anders Davidssøn overdrog Svogeren de ham tilfaldne 9 Engelsker i Lone — dog uden Halvparten i Sagen — mod at han til Gjengjæld erholdt overdraget 15 Engelsker i Underøen, som Faderen David Andersson i sin Tid havde solgt til Nicolai Jacobssøns Fader, Jacob Finkelssøn. Dog skulde Anders Davidssøn give Nicolai 78 Rdl. 1  $\frac{1}{2}$  10  $\beta$  i Mellemlag. — Ingen af disse Contracter vare imidlertid oprettede i skriftlig i Form, og da nu

Anders Davidssøn vilde have Forholdet paa det Rene og Aftalerne beskrevet paa stemplet Papir, nægtede Svogeren at gjøre dette, med mindre Anders — tvertimod Aftalen og Skiftecontracten — deri vilde indføre, at enhver af dem skulde beholde som Odel 15 Engelsker i Underøen, hvilket Anders Davidssøn selvfølgelig ikke vilde indgaa paa. Da Parterne derfor ikke kunde komme til Enighed, anmodede de Finkel Jacobssøn (Nicolai Jacobssøns Broder) og Peder Holst om at mægle i Sagen, og ved deres Hjælp indgik da Anders Davidssøn og Svogeren en ny Contract og Mageskifte, hvorved det bestemtes, at alt Løsøret efter Forældrene skulde deles saaledes, at David Anderssøn skulde beholde 2 Jernkakkelovne, 2 Stenskiver, et hollandsk Skab og alle Sengestederne, undtagen et, der stod paa det store Loft, hvilket Svogeren skulde have, medens alt det øvrige Løsøre skulde deles i 2 lige Parter mellem begge. Det faste Gods, der bestod af 19 Engelsker i Lone og 15 Engelsker i Underøen, deltes saaledes at 9 Engelsker i Lone og Halvparten af Lone Sag samt 15 Engelsker i Underøen skulde tilfalde Anders Davidssøn, medens 9 Engelsker i Lone og Halvdelen af Sagen skulde tilfalde Nicolai Jacobssøn, som desuden skulde have 60 Dlr. til Jevnet. 1 Engelsk i Lone var brugt til at betale Forældrenes Gjæld. Med Hensyn til Mageskiftet indgik Nicolai Jacobssøn paa at overdrage Svogeren de 15 Engelsker i Underøen, som Nicolais Fader havde kjøbt for 200 Rdl. af David Anderssøn samt 1 Loe „og 1 Flor,“ „men ei mere paa den Part,“ hvorimod Anders afstod til Svogeren de 9 Engelsker, som han ifølge den tidligere Contract havde faaet i Lone, undtagen Anparten i Sagen, og derhos i Mellemlag 78 Rdl. 1  $\frac{1}{2}$  10  $\beta$ . Derhos leverede hver af Parterne Holst  $\frac{1}{2}$  Rdl. til stemplet Papir, for at han kunde opsætte Contracten skriftlig. Da Holst imidlertid, før han renskrev Conceptet til Contracten, lod det forelægge for Parterne, vilde Nicolai Jacobssøn ikke have den slig, som Holst havde opsat den, og nægtede derfor at underskrive. Anders Davidssøn bestemte sig derfor til at stævne Svogeren, for at faa ham til at underskrive Mageskiftet om de 15 Engelsker i Underøen, hvortil han havde Odelsret. Men da



blev Nicolai Jacobssøn betænkelig og forlangte af Holst og Broderen, at de paany skulde komme til Underøen for at forlige ham med Svogeren, idet han lovede at ville underskrive Contracten og Mageskiftet. Dette skeede ogsaa den 12 Sept. 1720, idet alle Parter da undertegnede de af Holst opsatte Concepter til Contract og Mageskifte. Parterne anmodede Holst om at han vilde renskrive Conceptet paa det stemplede Papir, han havde kjøbt, men dette vægrede han sig for, idet han henviste dem til Sorenskriveren. Da det saaledes ikke lykkedes at faa Contracten endelig renskrevet og Sagen imidlertid var anhängiggjort, gik denne sin Gang. Herunder paastod Nicolai Jacobssøn, at Anders Davidssøn ikke havde kunnet hjemle ham de 9 Engelsker i Lone, og at han heller ikke havde faaet de 78 Rdl. 1 Mk. 10 Sk., Anders havde forpligtet sig til at betale, hvilke imidlertid denne tilbød i Retten. Ved Sorenskriverens Dom af 3 Novbr. 1721<sup>1)</sup> blev Mageskiftet og Contracten kjendt ved Magt. Hvad Hjemmelen til de 9 Engelsker i Lone angik, fik Nicolai Jacobssøn søge Anders Davidssøn derfor, hvis han havde noget at klage over. Dommen blev imidlertid paaanket af Nicolai Jacobssøn, men Stævningen blev ikke forfulgt, da Parterne underhaanden bleve enige om, at Sorenskriverens Dom skulde staa ved Magt tilligemed de oprettede Contracter og at Nicolai Jacobssøn mod hans Huse paa Underøen skulde beholde Anders Davidssøns Huse paa Lone tilligemed den der staaende privilegerede Sag. De 78 Rdl. 1 Mk. 10 Sk. vare Nicolai betalte ifølge Kvittering af 18 Juli 1725, thgl. 18 Juli 1726.

Skifte efter Anders Davidssøn holdtes paa Underøen 12 October 1748<sup>2)</sup>. Foruden de 1½ Hud i Underøen eiede Boet endvidere en Del i Lone, der af Torsten Taraldssøn Berge var givet Anders Davidssøn og hans Søster Gunhild til brugelig Pant ifølge Obligation af 12 Juli, thgl. 3 Novbr. 1734, og videre en Anpart i Lonestrand, der ligeledes var givet de samme til brugeligt Pant ved Obligation af 15 Juli, thgl. 3 Novbr 1734.

Anders Davidssøn (Undal) blev c. 1705 i Undal gift med

<sup>1)</sup> Retsprotokol Nr. 2308 f. 65 f.

<sup>2)</sup> Retsprotokol Nr. 2373 f. 30 b.

Berthe Reyersdatter, født i Undal c. 1690, † paa Underøen 1761 begr. 9 Febr. s. A.) 71 A. 9 M. 17 D. gl., Skifte efter hende blev holdt paa Underøen fra 5—9 Sept. 1761<sup>1)</sup>). Boet eiede 12 Engelsker i Underøen ifølge Skifte efter Manden af 12 Oct. 1748, taxeret for 120 Rdl. Indtægten udgjorde i Alt 173 Rdl. 2 Mk. 22 Sk. Heraf udgjorde Løsøret 47 Rdl. 2 Mk. 18 Sk. Boet havde kun en eneste rød Ko, derimod forskjellig Guld og Sølv, saaledes en 3 ledet Guldring, en enkelt do., et Sølvstøb med Aarstallet 1705 og et mindre do., ligeledes med Aarstallet 1705 og en Sølvske mærket P. J. S., T. T. D. 1707. — Gjælden udgjorde 62 Rdl. 3 Mk. 4 Sk., saaledes at den beholdne Formue kun udgjorde 110 Rdl. 3 Mk. 18 Sk., der deltes mellem Arvingerne. De efterlod sig 6 Børn, 3 Sønner og 3 Døtre, der har forplantet Familien til ned i det 19 Aarhundrede.

2) Gunhild Davidsdatter (Undal), født paa Underøen c. 1688, † paa Aavigen i Undals Prestegjeld c. 1739. Hun blev c. 1708 i Undal gift med Nicolai Jacobssøn Austad, † paa Aaviken i Spangereid Sogn i Undal 1725, Søn af Gaardbruger Jacob Finkelssøn Lone<sup>2)</sup>).

Efter Nicolai Jacobssøn blev der 9 April 1725 holdt Skifte<sup>3)</sup>) paa Aavigen. Boets beholdne Formue udgjorde 680 Rdl. 3 Mk. 12 Sk. Blandt Sølvgjenstande i Boet var en Ske merket Ole Jenssøn og Gunhild Øvensdatter 1658 og et Krus merket N. J. S. O. og G. D. D. U. 1718. Boet eiede et Hus i Aavigen samt en Søbod, taxeret for 50 Rdl., en privilegeret Sag paa Lone samt 12 Engelsker Jordegods i samme Eiendom. Ligeledes skyldte Anders Davidssøn Boet for Gods i Underøen ifølge Dom af 3 Novbr. 1721. Med Hensyn hertil og Nicolai Jacobssøns Tvistigheder med Svogeren henvises til, hvad der tidligere er anført ved denne. Efter Konen holdtes der Skifte 16 Sept. 1746<sup>4)</sup>). Ved

<sup>1)</sup> Skiftebrevet eies af Lærer Smith i Halsaa, af hvem det har været indlaant til Benyttelse i Rigsarchivet.

<sup>2)</sup> Hans Sønner vare ogsaa Hans Jacobssøn Austad og Finkel Jacobssøn samt Jacob Jacobssøn Svennevig.

<sup>3)</sup> Retsprotokol 2362 f. 479.

<sup>4)</sup> Retsprotokol 2372 f. 109.

hendes Død, der var indtruffet for 7 Aar siden, eiede Boet 7 Engelsker i Gaarden Lone, nemlig 6 Engelsker ifølge Skiftet efter Manden og 1 Engelsk, som Enken havde arvet efter en afd. Søn, ifølge Skifte af 2 April 1737. Desuden eiede Boet  $1\frac{1}{14}$  Engelsk i Ødepladsen Lonestrand, der var skyldsat efter Mandens Død. Boets hele beholdne Formue udgjorde 378 Rdl. 16 Sk. Lone havde en Skyld af 2 H. 16 Engelsker. (2 Børn).

6. *Anders Anderssøn Undal*, født paa Underøen c. 1637, † i Christianssand antagelig omkring 1679. Sandsynligvis var det efter ham Skifte holdtes i Christianssand 28 Febr. 1679. Han var Borger og Handelsmand i Christianssand, da han i 1662 solgte sin Part i Underøen til Broderen David Anderssøn Undal. Han levede endnu i Febr. 1674 i Christianssand, da han undertegner: Anders Anderssøn Undal og i Seglet bruger en Baad med Last samt paa Hjelmen en Kobberslange med Bogstaverne A. A. S. W. (?: Anders Anderssøn Wndal). Han eiede 1 Gedeskind i Hodnemyr i Vennesla Sogn. Hvem Anders Anderssøn var gift med vides ikke. I 1714 nævnes i Christianssand Mette sl. Jacob Christensens eller Anders Andersens „haver ingen Næring“. Det kan muligens være Anders Anderssøn Undals Enke, der senere kan have været gift med en Jacob Christenssøn. Ogsaa det følgende Aar nævnes Mette sl. Anders Anderssøns i Krigsstyrmandtallet for Christianssand. I 1697 nævnes ogsaa en Birgitte sl. Anders Anderssøns i Christianssand, der dette Aar leverede Bjelker til det Offentlige. Anders Anderssøn Undals Børn har vistnok været følgende: 1) Anna Andersdatter Undal; det var muligens den Anna Sophie Andersdatter, der opføres i Krigsstyrmandtallet for Christianssand 1712. I 1670 opføres i et Odelsmandtal for Mandals Fogderi Anna Andersdatter med sin Søster at eie  $1\frac{1}{2}$  Gedeskind i Ytre Stray i Oddernes Prestegjeld. Men dette kan vel ikke være en Datter af Anders Anderssøn Undal. Derimod maa hun være den Anna Undal, der blev begravet i Christianssand 15 Mai 1733. Om hun var gift vides ikke, men „Anna Andersdatter Undals Barn“ blev begravet i Christianssand 17 Januar 1724. 2) Birgitte Sophie Andersdatter Undal, født i Christianssand c. 1667, † paa

Kongsberg i August 1747 (begr. 11 August s. A.), 80 A. gl. Hun blev 7 Marts 1699 i Christiania gift med Byfoged i Stavanger Nicolai Bernhard Køpp, der var indkommet fra Hartz, hvor han vel ogsaa var født c. 1672. Han døde i Tønsberg 1740 (begr. 24 December s. A.), 68 A. gl. Køpp udnævntes 11 Sept. 1700 til Byfoged i Stavanger efter afd. Søren Bartrum mod at svare 200 Rdl. til Kongens Kasse, blev 31 October 1707 Inspecteur ved Kongsberg Sølvverk, fik herfor ved kgl. Resol. af 30 Novbr. s. A. for sig og Tjener tillagt en Gage af 300 Rdl. aarlig og ved kgl. Resol. af 30 Sept. 1709 100 Rdl. i Tillæg om Aaret. Han kunde ikke enes med de kommitterede i Bergamtet, med hvilke han stadig stod paa Krigsfod. I Slutten af Aaret 1710 blev han Overbergamtskriver og Byfoged paa Kongsberg og 1714 tillige Assessor i Overbergamtet; fik ved kgl. Resol. af 24 Aug. 1716 100 Rdl. Tillæg i sin Gage, saa at denne nu blev 500 Rdl. aarlig og foreslog i 1717 „et disciplineret Borgerskab“ paa Kongsberg, hvilket Kongen approberede ved Resol. af 15 Novbr. s. A. Ifølge denne skulde alle de, som ikke enten tilhørte Bergarbejderne eller de indrullerede Borgere, forlade Byen. For Slagsmaal i Overbergamtet fik baade han og Assessor Edinger ifølge kgl. Resol. af 8 Januar 1720 en Reprimande og Bøder til Kirken. Straks efter søgte han om Kammerraads Character og om at blive Med-directeur af Sølvverket, men det blev afslaaet ved kgl. Resol. af 15 Juli s. A. Kort efter samme Aar blev han dog udnævnt til Bergraad ved Sølvverket. Ved kgl. Resol. af 17 Novbr. 1721 fik han 300 Rdl. aarlig i Tillæg til sin Løn og 19 Juni 1722 blev han Cancelliraad og Overbergamtsforvalter nordenfjelds med 800 Rdl. i aarlig Gage. Den 21 Januar 1729 udnævntes han til Justitsraad, Directeur i Bergamtet paa Kongsberg og Generalinspecteur over Bergetaten og aflagde sin Ed som saadan 4 Decbr. s. A. Ifølge kgl. Resol. af 2 Febr. 1729 blev der herfor tillagt ham en aarlig Gage af 1200 Rdl. samt Diætpenge af Sølvverkets Kasse til hans Opkomst til Kongsberg. Hans Stilling som Generalinspecteur maa have været høist mærkelig. Thi ifølge den ham meddelte Instruks erholdt han umiddelbart Referat til Kongen med Forbigaaelse ikke alene af Bergamtet og Statholderen (Wibe),

der havde Overopsynet med Kongsberg Sølvverk, men ogsaa af Rentekammeret, under hvilket Bergvæsenet dengang laa. Alle Bergarbeiderne vare forpligtede til hver Dag at indfinde sig hos ham, for at afgive Rapport, og hvis de ikke mødte, kunde han ilægge dem Bøder efter eget Forgodtbefindende etc. At han blev grundig forhadet af Bergalmuen paa Kongsberg, var derfor ikke saa forunderlig, og dette Had gav ogsaa tildels Anledning til de Uroligheder, som i 1730 fandt Sted paa Kongsberg. Sin indflydelsesrige Stilling havde han vistnok fornemmelig at takke den altformaaende Biskop Deichman for, og han kaldes derfor ogsaa et af dennes Kreaturer. Køpp var særdeles ilde berygtet, og Statholder Wibe, der ikke stod paa nogen god Fod med ham og derfor maaske er noget streng i sin Dom, takker derfor ogsaa i en Skrivelse til Rentekammeret af 17 April 1728 Kongen, fordi han har befriet ham „for at have nogen Forretning med Cancelli Raad Køppe, som baade formedelst sin Handling med falske Veksler udi Kjøbenhavn, hvilket er Jøden Bernt Jacob og Jean Jean le Jeune sammesteds for tre Aar gandske vitterligt, saa og for sit øvrige Forhold baade i og uden Hs. K. Maj. Tjeneste over hele Landet er bekjendt for den infameste Mand, her er“<sup>1)</sup>. I 1724 havde han ladet gjøre sig et Exemplar af Bergamtets Segl, men maatte ifølge kgl. Resol. af 4 Decbr. s. A. igjen levere det fra sig.

Med Deichman faldt ogsaa Køpp. Straks efter Fredrik IV's Død og Deichmans Afskedigelse blev der truffet Skridt til at undersøge Forholdene paa Kongsberg og efter at de fornødne Erklæringer vare indhentede, blev det under 28 April 1731 meddelt Køpp, at hans Maj. havde dimitteret ham fra alle hans havte Charger paa Kongsberg, med hvilke han derfor for Fremtiden ikke havde at befatte sig. Senere synes han dog igjen at være tagen til Naade. Thi 22 Decbr. 1732 udnævntes han til første Assessor i Overbergamtet med den speciele Opgave, at føre Opsyn med Sætteveden og Materialierne ved Sølvverket med 300 Rdl. i aarlig Gage. Herligheden varede dog ikke længe. Thi

---

<sup>1)</sup> W. Lassen, Wibe og Lund (Chra. 1901) S. 207, Noten, og 213 f.

allerede 6 Novbr. 1733 blev han igjen afskediget, dog skulde han beholde de 300 Rdl. aarlig i Pension. For at spare Pensionen blev det ved kgl. Resol. af 14 Januar 1739 bestemt, at han kunde bringes i Forslag til et convenabelt Embede. Efter sin Afsked flyttede han til Tønsberg, hvor han døde. Enken fik ved kgl. Resol. af 2 Marts 1741 6 Rdl. maanedlig i Pension af Sølvverkets Kasse fra Mandens Dødsdag at regne. De havde 3 Børn til Daaben i Stavanger. 3) Maren Andersdatter Undal, † i Albøge 11 Febr. 1749, der 1714 var gift med Laurits (eller Lorents) Christenssøn Hillemand, født i Stavanger i Juli 1686, † i Kjøbenhavn 28 Juni 1728, Søn af Købmand Laurits Laurits-søn H. og Anna Sørensdatter Hoffmann. Han blev 19 A. gl. 20 Juli 1705, Student fra Stavanger Skole og 4 Aug. 1712 teol. Kandidat med haud. ill.; aflagde 9 Juli 1713 Ed som persl. Cappellan til Øiestad, blev 1717 Vice-Pastor til Findø og 8 Oct. 1725 Sogneprest til Nordby paa Samsø, hvor han forblev til sin Død.

7. *Edel Margrethe Andersdatter (Undal)*, født paa Underøen c. 1637. Om denne Edel Margrethe har været nogen Datter af Anders Jonssøn er ganske ubevislig. Men da det maa ansees sikkert, at Anders Jonssøn har havt 4 Sønner og 3 Døtre, af hvilke sidste kun 2 med Sikkerhed kjendes, er det ikke usandsynlig, at den Edel Margrethe Andersdatter, der levede i den sidste Halvdel af det 17de Aarhundrede ved Arendal, kan have været hans 3die Datter. At der nemlig i Slutten af det syttende Aarhundrede maa have levet en Edel Margrethe Andersdatter er sikkert, fordi der indtil for nogle Aar siden, da den tabtes, hos Familien Larssøn paa Merdø ved Arendal fandtes en meget kostbar Ring med hendes fulde Navn i. Denne Ring var nedarvet i Familien fra en Johanne Lauritsdatter (Larsdatter), født i Næskilen paa Tromø 1676, † paa Torjusholmen 1747, gift 1696 med Peder Jacobssøn, født i Rægevig 1670, † paa Torjusholmen 1734, Søn af Jacob Pederssøn Torjusholmen og Anne Pedersdatter fra Næskilen. Johanne Lauritsdatter kaldes i et Brev af (11/12?) 1728 fra Stiftamtmand Johan Sigismund Lillienpalms Enke Anna Lauritsdatter Undall, i hvilket hun melder hende Mandens Død, for „Cousine“, og i Familien er der til vore

Dage bevaret en Tradition om, at Fru Lillienpalm skal have besøgt sin Cousine Johanne Larsdatter paa Torjusholmen, hvortil hun ogsaa medbragte en Morian og en Bavian, der begge var til stor Skræk for Beboerne. Man ved ogsaa at berette, at Fru Lillienpalm morede sig ved at kunne sidde i Vinduerne i det gamle Hus paa Torjusholmen og se Fiskene svømme i Vandet nedenfor. Huset var nemlig bygget paa den yderste Kant af en Klippe, der gik brat ned i Søen. Efter dette maa det vistnok antages, at der har bestaaet et Slægt- eller Svogerskabsforhold mellem den her omtalte Johanne Lauritsdatter paa Torjusholmen og Fru Anna Lillienpalm, født Undall, samt at den første ligeledes maa have staaet i et eller andet Slægtskabsforhold til den nævnte Edel Margrethe Andersdatter, da hun eiede hendes Ring, der senere er gaaet i Arv i Slægten. Det kan dog ikke forholde sig saaledes, at hun har været en Datter af Edel Margrethe. Thi Johanne Lauritsdatter paa Torjusholmen var en Datter af Laurits Nilssøn og Marthe Thomasdatter Mæsel eller Gjerrestad. Dette fremgaar med Sikkerhed af et Tingsvidne af 1752, hvori der gives Oplysning om Arvingerne efter Maren Christophersdatter, der var gift med Justitsraad Schøyendahl. Maren Christophersdatter var nemlig Datter af Borger i Arendal Christopher Sørenssøn og Maren Ellefsdatter Hafsøen, hvilken sidste igjen var Søster af den Berthe Ellefsdatter Hafsøen, der var gift med Thomas Olufssøn Mæsel eller Gjerrestad og hvis Datter igjen ovennævnte Marthe Thomasdatter, gift med Laurits Nilssøn, var. Efter Thingsvidnet havde Laurits Nilssøn og Marthe Thomasdatter nemlig følgende 3 Børn: 1) Sal. Ellef Larssøn, der var død, men havde efterladt sig 4 Børn. 2) *Johanne Larsdatter*, der ligeledes var død, men i Egteskab med Peder Regevig havde efterladt 2 Sønner og 1 Datter, og 3) Aase Larsdatter, der levede, men hvis Mand Anders Christenssøn Krag da var død. Edel Margrethe kan saaledes ikke være Moder til Johanne Lauritsdatter. Derimod kan det være mulig, at Laurits Nilssøn har været gift, før han egtede Marthe Thomasdatter og at denne hans 1ste Hustru kan have været Edel Margrethe Andersdatter. Det vilde nemlig i saa Fald kunne forklares, at Fru Lillienpalm kalder Johanne Lauritsdatter Cousine

og at Edel Margrethes Ring er kommen til denne, der var Laurits Nilssøns ældste Datter. Laurits Nilssøn blev begravet i Arendal 1 Decbr. 1712, 66 A. gl. Han var saaledes født c. 1646 og blev c. 1678 gift med Marthe Thomasdatter, der blev begravet i Arendal 2 Novbr. 1725, 82 A. gl., altsaa født c. 1643 og saaledes nogle Aar ældre end Manden. At de maa være bleven gift c. 1678 følger af, at det ældste af deres 3 ovenfor nævnte Børn Ellef Larssøn blev begravet i Arendal 3 Novbr. 1721, 40 A. gl. og saaledes maa være født c. 1681. Datteren Johanne Lauritsdatter skal være født c. 1682 og den anden Datter Aase maa være født c. 1690, da hun blev begravet i Arendal 5 Juli 1754 64 A. gl. Sandsynligvis var ogsaa den Søn af Laurits Nilssøn, der hed Nils og blev begravet som Skipper i Arendal 11 Marts 1709 29 A. gl., altsaa født c. 1680, en Søn af Marthe Thomasdatter. Har Laurits Nilssøn været gift 1ste Gang med Edel Margrethe Andersdatter, maa dette antagelig have været omkring 1666, og denne Kone maa i ethvert Fald være død før 1678 antagelig uden Børn. Men det maa indtil videre ansees tvivlsomt, om Laurits Nilssøn i Virkeligheden har været gift mere end en Gang, og — selv om man antager, at saa har været Tilfældet — om denne hans 1ste Hustru har været den omhandlede Edel Margrethe Andersdatter, ligesom det ogsaa kan være tvivlsomt, om denne Edel Margrethe har været en Datter af Tolderen Anders Jonssøn. Noget Bevis herfor har hidtil ikke kunnet præsteres.

(Sluttes.)

---